

Resultaten verantwoordings- onderzoek 2014 Gemeentefonds (B)

20 mei 2015

Dit document bevat alle resultaten van ons Verantwoordingsonderzoek 2014 bij het Gemeentefonds (B) zoals gepubliceerd op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. De tekst op de website en in dit document is vastgesteld op 4 mei 2015. Dit document is op 20 mei 2015 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Over dit onderzoek

Verantwoordingsdag

Op Verantwoordingsdag (de derde woensdag in mei) verantwoorden ministers zich met hun jaarverslagen aan de Staten-Generaal. De jaarverslagen moeten zekerheid geven dat het geld is besteed aan het doel waarvoor het beschikbaar is gesteld en dat bij de besteding de wet- en regelgeving is nageleefd.

De Algemene Rekenkamer doet onderzoek naar de verantwoording van de ministers en presenteert de resultaten daarvan ook op Verantwoordingsdag.

Verantwoordingsonderzoek

Bij het jaarlijks verantwoordingsonderzoek kijken we zowel naar de kwaliteit van de jaarverslagen als naar de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de totstandkoming van de beleidsinformatie. Het verantwoordingsonderzoek is een wettelijke taak van de Algemene Rekenkamer. Op basis van de jaarverslagen en ons onderzoek kan het parlement na Verantwoordingsdag met het kabinet in gesprek over wat er terecht is gekomen van de plannen die ruim anderhalf jaar ervoor – op Prinsjesdag - aan het parlement zijn gepresenteerd. Als alles goed is kunnen de Staten-Generaal vervolgens decharge verlenen aan de ministers: de ministers worden dan ontheven van hun verantwoordelijkheid voor het beleid en de daaraan verbonden financiële consequenties waarover ze zich in de jaarverslagen hebben verantwoord.

Meer informatie over het verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek. Daar vindt u ook alle resultaten van het verantwoordingsonderzoek, over dit begrotingshoofdstuk en over de andere begrotingshoofdstukken.

Gemeentefonds 2014

Dit zijn de resultaten van het verantwoordingsonderzoek over het jaar 2014 bij het begrotingshoofdstuk Gemeentefonds. We presenteren:

- de hoofdpunten uit ons onderzoek
- onze bevindingen en oordelen over:
 - de beleidsresultaten
 - de bedrijfsvoering en
 - de financiële informatie.

Als achtergrondinformatie nemen we de belangrijkste ontwikkelingen bij het fonds en enkele kengetallen op.

Inhoud

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 van het Gemeentefonds	1
2 Kengetallen en ontwikkelingen Gemeentefonds	3
2.1 Gemeentefonds in cijfers (bedragen in euro's)	3
2.2 Ontwikkelingen	3
3 Beleidsresultaten Gemeentefonds	6
3.1 Oordeel totstandkoming beleidsinformatie	6
4 Bedrijfsvoering Gemeentefonds	7
4.1 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering	7
5 Financiële informatie Gemeentefonds	8
5.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie	8
5.2 Oordeel weergave financiële informatie	8
5.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau	8
5.4 Financiële informatie per artikel Gemeentefonds in relatie tot onvolkomenheden	9
5.5 Overzicht fouten en onzekerheden Gemeentefonds	10

1 Hoofdpunten verantwoordingsonderzoek 2014 van het Gemeentefonds

1

Het Gemeentefonds is op orde

Het Rijk keert via het Gemeentefonds geld uit aan de gemeenten om hun gemeentelijke taken uit te voeren. In 2014 ging het om 18,7 miljard euro. Ons oordeel over de beleidsinformatie en financiële informatie is positief.

Het Rijk keert via het Gemeentefonds geld uit aan de gemeenten om hun gemeentelijke taken uit te voeren. In 2014 ging het om 18,7 miljard euro. De minister van BZK en de minister van Financiën zijn de fondsbeheerders volgens artikel 3 van de Financiële- verhoudingswet. Deze wet bepaalt de financiële verhoudingen tussen het Rijk, gemeenten en provincies. Daarnaast speelt deze wet een grote rol bij het doorgeven en herverdelen van centraal geïnde belastingen naar gemeenten. De fondsbeheerders zien toe op de verdeling van de gelden van het Gemeentefonds over de gemeenten via een verdeelmodel.

Het beheer van het Gemeentefonds maakt onderdeel uit van de bedrijfsvoering van het Ministerie van BZK.

De gemeenten voeren hun eigen beleid en het college van Burgemeester en Wethouders verantwoordt zich aan de gemeenteraad over uitgaven en inkomsten, en dus ook over de besteding van het geld uit het Gemeentefonds. Met de fondsgelden worden ook taken bekostigd die in medebewind worden uitgevoerd, bijvoorbeeld taken in het sociaal domein. De gemeenteraad controleert de recht- en doelmatige besteding van de gemeentelijke uitgaven.

Belangrijkste oordelen 2014

- Oordeel beleidsinformatie: de onderzochte beleidsinformatie is deugdelijk tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.
- Oordeel rechtmatigheid financiële informatie: rechtmatig. Geen fouten in de financiële informatie die de tolerantiegrenzen overschrijden.

Reactie van de minister

2

De minister van BZK geeft aan geen aanleiding te zien voor een nadere reactie.

Lees de volledige reactie op verantwoordingsonderzoek.rekenkamer.nl

2 Kengetallen en ontwikkelingen Gemeentefonds

3

2.1 Kengetallen

De cijfers over de jaren liggen redelijk in lijn met elkaar.

2.2 Ontwikkelingen

Decentralisaties in het sociale domein

De financiële omvang van het Gemeentefonds zal ten opzichte van bovenstaande bedragen in 2015 toenemen. Met ingang van 1 januari 2015 wordt in de begroting van het Gemeentefonds een integratie-uitkering sociaal domein van 10,3 miljard euro opgenomen voor taken die gemeenten krijgen in het sociaal domein op het terrein van jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en arbeidsparticipatie. De bedoeling is dat na drie jaar de middelen overgaan naar de algemene uitkering in het Gemeentefonds.

Aanvankelijk was het de bedoeling van de minister van BZK om voor de middelen voor het sociaal domein een Tijdelijke wet deelfonds sociaal domein in het leven te roepen. Hiertoe had hij een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend. Hij heeft echter op 28 oktober 2014 de Tweede Kamer laten weten het wetsvoorstel in te trekken.

Groot onderhoud Gemeentefonds

Sinds 2010 wordt gewerkt aan het groot onderhoud van het Gemeentefonds met als doel de verdeling van de middelen aan te passen

aan verschillen in kosten tussen gemeenten. Het gaat om het budget van de algemene uitkering van 15,7 miljard euro (begroting Gemeentefonds 2015). Dit budget wordt over de gemeenten verdeeld via een verdeelsysteem. De uitkomsten van het groot onderhoud zijn per 2015 voor het grootste deel in de begroting 2015 van het Gemeentefonds verwerkt. In de begroting 2016 zal het resterende deel van het Gemeentefonds worden aangepast.

4

Informatie voor derden (Iv3)

Het Rijk ontvangt via het informatiesysteem Informatie voor derden (Iv3) per gemeente informatie over de uitgaven. Dit systeem is in 2014 aangepast in verband met de decentralisaties in het sociaal domein in 2015. De aanpassing is gepubliceerd in de meicirculaire Gemeentefonds 2014. De Iv3- informatie over het sociaal domein zal ook worden gebruikt voor het volgen van het beleid, via de beleidsmonitoring. In mei 2014 bracht de commissie vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) het rapport Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten uit. De adviezen uit dit rapport worden door een aantal stakeholders, zoals de VNG en BZK momenteel nader uitgewerkt. Het gaat onder meer over het beter vergelijkbaar maken van gemeentelijke begrotingen en de ontwikkeling van 'nieuwe producten' voor deze begrotingen. De voorstellen hiervoor zullen de basis vormen voor een structurele herinrichting van Iv3 in 2017.

Overheveling budget onderwijshuisvesting

In 2014 is wettelijk geregeld dat per 1 januari 2015 de taken en het budget voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs, van gemeenten naar schoolbesturen worden overgeheveld. Hierdoor wordt met ingang van 1 januari 2015 158,8 miljoen euro van het Gemeentefonds overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

BTW-compensatiefonds

In het financieel akkoord tussen het Rijk en de decentrale overheden van 18 januari 2013 is afgesproken het BTW-compensatiefonds (BCF) niet af te schaffen. De taakstellende korting van 310 miljoen euro voor het Gemeentefonds vanaf 2015 blijft wel gehandhaafd. Ook komt er een plafond op het BCF. Als het plafond overschreden wordt, dan wordt er uitgenomen uit het Gemeentefonds. Dat betekent dat gemeenten dan voor de BTW worden gecompenseerd via dekking uit het Gemeentefonds. Het Gemeentefonds wordt hier echter niet voor verhoogd.

Begroting 2015

5

Alle wijzigingen bijeen hebben geleid tot een begroting van het Gemeentefonds 2015 van 27,3 miljard euro.

3 Beleidsresultaten Gemeentefonds

6

Leeswijzer

Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de beleidsresultaten. We geven een oordeel over: de totstandkoming van de beleidsinformatie in het jaarverslag.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

3.1 Oordeel totstandkoming beleidsinformatie

De onderzochte onderdelen van de beleidsinformatie in het Jaarverslag 2014 van het Gemeentefonds zijn deugdelijk tot stand gekomen en voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften.

4 Bedrijfsvoering Gemeentefonds

7

Leeswijzer

Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de bedrijfsvoering. We geven een oordeel over: de informatie over de bedrijfsvoering in het jaarverslag.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

4.1 Oordeel informatie over de bedrijfsvoering

De informatie over de bedrijfsvoering in het Jaarverslag 2014 van het Gemeentefonds is deugdelijk tot stand gekomen en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften.

5 Financiële informatie Gemeentefonds

8

Leeswijzer

Hier vindt u de resultaten van ons onderzoek naar de financiële informatie in het jaarverslag. We geven een oordeel over:

- de rechtmatigheid van de financiële informatie;
- de deugdelijke weergave van de financiële informatie;
- de rechtmatigheid en de deugdelijke weergave van de financiële informatie op artikelniveau.

Meer informatie over ons verantwoordingsonderzoek en uitleg bij veel voorkomende begrippen is te vinden op www.rekenkamer.nl/verantwoordingsonderzoek bij 'Over dit onderzoek'.

5.1 Oordeel rechtmatigheid financiële informatie

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van het Gemeentefonds is rechtmatig. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

5.2 Oordeel weergave financiële informatie

De in de financiële overzichten opgenomen financiële informatie in het Jaarverslag 2014 van het Gemeentefonds is deugdelijk weergegeven en voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

5.3 Rechtmatigheid en deugdelijke weergave op artikelniveau

Wij controleren ook op artikelniveau de deugdelijke weergave en de rechtmatigheid van de financiële informatie. Wij hebben hierbij geen

belangrijke fouten en/of onzekerheden geconstateerd in het Jaarverslag 2014 van het Gemeentefonds. De door ons aangetroffen fouten en onzekerheden vindt u in het overzicht van alle fouten en onzekerheden in de financiële informatie.

9

5.4 Financiële informatie per artikel Gemeentefonds in relatie tot onvolkomenheden

Er zijn geen onvolkomenheden die gevolgen hebben voor het begrotingshoofdstuk Gemeentefonds (B).

De fouten en onzekerheden zijn betrokken in ons oordeel over de financiële informatie. De tolerantiegrens is daarbij niet overschreden, welke is opgenomen in het overzicht financiële informatie (pdf).

Financiële informatie per begrotingsartikel 2014 Gemeentefonds (B)

Beleidsartikelen	Uitgaven 2014 (x 1000)	Onvolkomenheden	
		Geen onvolkomenheden	Tolerantiegrenzen overschreden? Artikelniveau
1 Gemeentefonds	€ 18.741.101		nee

- artikel dat gevolgen kan ondervinden van de onvolkomenheid (mogelijke gevolgen voor bv rechtmatigheid, betrouwbaarheid gegevens of doelrealisatie)
- artikel waar fouten of onzekerheden in de rechtmatigheid of deugdelijke weergave zijn geconstateerd als gevolg van de onvolkomenheid

5.5 Overzicht fouten en onzekerheden Gemeentefonds

10

Het totale overzicht van fouten en onzekerheden bestaat uit 5 verschillende onderdelen. We nemen alleen de tabellen op over de onderdelen waarin we fouten en/of onzekerheden hebben geconstateerd.

- **Verplichtingen (pdf)**
- Uitgaven + ontvangsten
- Baten-lastenagentschappen
- Saldibalans
- Afgerekende voorschotten

OVERZICHT FOUTEN EN ONZEKERHEDEN IN DE FINANCIËLE INFORMATIE IN HET JAARVERSLAG 2014 VAN HET GEMEENTEFONDS (B)

Verplichtingen (€ x 1000)

Art. nr.	Omschrijving	Verantwoord bedrag	Fout	Onzekerheid		Totaal F + O		Tolerantie overschreden?		Onzekerheid over volledigheid	
				Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave	Rechtmatigheid	Deugdelijke weergave		Rechtmatigheid
1	gemeentefonds	18.728.390	310	1.247	-	-	310	1.247	nee	nee	-
Totaal		18.728.390	310	1.247	-	-	310	1.247			-

Totaal verplichtingen

18.728.390

Rechtmatigheid

Procentuele fout

Procentuele onzekerheid

< 0,01% Tolerantiegrens niet overschreden

0,00%

Deugdelijke weergave

Procentuele fout

Procentuele onzekerheid

< 0,01% Tolerantiegrens niet overschreden

0,00%